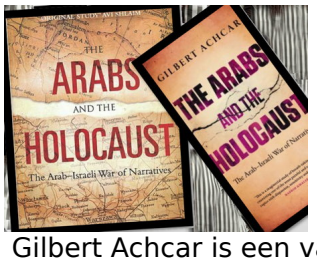
Contributed by Miriyam Aouragh
donderdag, 26 juli 2012 - Last Updated donderdag, 26 juli 2012

Gilbert Achcar is een van oorsprong Libanese hoogleraar en schrijver van een groot aantal boeken over het imperialisme. In zijn boek The Arabs and the Holocaust ontwikkelt hij zowel een serie krachtige argumenten tegen de notie van een ‘Arabisch antisemitisme’ dat altijd dominant zou zijn geweest in het Midden-Oosten, als een kritiek op antisemitisme als afleiding van de strijd voor Palestijnse bevrijding. Het boek is nu ook verkrijgbaar als paperback.

Hoewel xenofobie altijd aanwezig was, constateert Achcar dat antisemitisme traditioneel veel minder invloed had in de Arabische wereld dan in Europa. De haat die veel Arabieren vandaag de dag voelen is relatief nieuw, en boven alles het resultaat van het ontstaan van een staat die zichzelf typeert als “Joods”.

Hoewel rechtse stromingen de populaire ressentimenten tegen de Britse kolonisator en later Israël afwentelden op de Joden, verwierp de grote meerderheid van de Arabische onafhankelijkheidsbeweging het nazisme en veroordeelde zij collaborateurs. De eerste helft van het boek beschrijft de belangrijkste ideologische stromingen binnen de Arabische politiek tot de traumatische gebeurtenissen van 1948. Achcar laat zien dat er niet één Arabische opinie bestond, maar vele.

Een belangrijke periode die Achcar onderzoekt is de tijd van de Egyptische president Nasser, toen het Arabische nationalisme een linksere vorm aannam. Terwijl hij werd gedemoniseerd als “nieuwe Hitler”, verwierp Nasser de leuzen die opriepen om “de Joden de zee in te drijven”, en concentreerde hij zich in plaats daarvan op het imperialisme: “Arabische leiders zeggen Israël en de Joden. Ze zijn bang om Engeland bij naam te noemen.” Hij gaf geen gehoor aan de theorie dat een internationale zionistische beweging de VS controleert, maar veroordeelde Israël als “imperialistische basis in het hart van de Arabische wereld”.

1967 bleek een zware klap: de politieke nederlaag leidde tot intellectuele capitulatie en een verlies van het ethische compas in de Arabische politiek. De dubbele moraal die internationaal werd gehanteerd rond de Tweede Intifada en de oorlogen tegen Libanon en Gaza voedt antisemitisch complotdenken. Onder moslim-immigranten in Europa wordt dit nog verder gestimuleerd door islamofobie goed te keuren uit naam van het vrije woord, maar elke kritiek op Israël te veroordelen.

In deze nationale en internationale context heeft Holocaust-ontkenning haar entree gedaan. Termen als “hollowcause” en “holo-hoax” zijn in het politieke vertoog geslopen, met als gevolg een lakse of legitimerende houding tegenover antisemitisme. Achcar bespreekt een aantal voorbeelden. Zijn kernargument is dat, alle anti-imperialistische retoriek daargelaten, Holocaust-ontkenning de anti-Arabische propaganda van Israël juist alleen maar vergemakkelijkt en solidariteit en de Palestijnse strijd voor bevrijding verder ondermijnt.

Achcar legt de vinger op de zere plek, en degenen die voorbijkomen in zijn “naming and shaming” zullen hem dat niet in dank afnemen. Het vergt morele moed om universele waarden te verdedigen in tijden van onderdrukking, waarin antiracistische stemmen gesmoord worden door het dodelijk lawaai van bombardementen.

Maar Achcar haalt een krachtig citaat van de Palestijnse dichter Mahmoud Darwish aan en laat zien waarom dit desondanks mogelijk is: “Hoe intens de vijandschap tussen Israëli’s en Arabieren ook moge zijn, geen Arabier heeft het recht te denken dat de vijand van zijn vijand zijn vriend is. Want het nazisme is de vijand van alle volkeren van de wereld.”

Contributed by Miriyam Aouragh
donderdag, 26 juli 2012 - Last Updated donderdag, 26 juli 2012

The Arabs and the Holocaust werd uitgegeven bij SAQI Books.

Deze bespreking verscheen eerder op socialisme.nu